

گزارش
سلامت

عکاس: پارسا

گزارشی درباره وضعیت پرستاران که با شیفت‌های طولانی فرسودگی و نداشتن امنیت شغلی کار می‌کنند

راه پرسنگ‌گلاخ پرستاری

تعطیلی پنج‌شنبه‌های پرستاران نهایی نشد

پرستاری باید با مردم قرین باشد، گفت: «خدمات پرستاری نباید محدود به بیمارستان باشد و پرستاران باید توانایی ارائه خدمات در منازل و محیط‌های غیربیمارستانی را نیز داشته باشند.» به گفته ظفرقندی، کارگروهی به دستور رئیس‌جمهور برای پیگیری مشکلات جامعه پرستاری تشکیل شده و چند بسته پیشنهادی برای اجرا آماده شده است: «برخی از این برنامه‌ها نیازمند منابع مالی و برخی نیازمند اصلاح قوانین است. از جمله اقدامات در دستور کار، بهبود وضعیت مالیات پرستاران و استانداردسازی نیروی انسانی در بخش‌های ICU، اورژانس و سایر بخش‌هاست تا نیروی پرستاری مطابق استانداردهای لازم فعالیت کند.» ظفرقندی همچنین برنامه بورسیه پرستاری برای مناطق محروم را تشریح کرد و گفت: «افزایش تعداد پرستاران بدون هدف‌گذاری در مناطق محروم مفید نخواهد بود، بنابراین دانشجویان پرستاری بورسیه می‌شوند تا در این مناطق خدمت کنند و ارزیابی‌های لازم انجام‌شده و این برنامه با همکاری صاحب‌فراپند حوزه پرستاری پیگیری خواهد شد.» وزیر بهداشت از نتایج مثبت افزایش تعرفه پرستاران در شورای عالی بیمه و سازمان برنامه و بودجه خبر داد و تأکید کرد که این موضوع نیز در حال پیگیری است.

▼ کمبود شدید نیروی پرستاری در بیمارستان‌ها

روز گذشته گفت‌وگوی دیگری از احمد نجاتیان با خبرگزاری ایسنا منتشر شد که در آن هم به معیشت پرستاران پرداخته بود. او در این گفت‌وگو تأکید کرده بود درحالی‌که همواره از پرستاران به‌عنوان ستون اصلی نظام سلامت کشور یاد می‌شود، اما این جامعه ۱۶۰ هزار نفری همچنان با مشکلات معیشتی و فشار کاری مضاعف دست‌وپنجه نرم می‌کنند. نجاتیان از کمبود شدید نیروی پرستاری در بیمارستان‌ها، به‌خصوص در استان‌هایی نظیر تهران، خوزستان و هرمزگان گفته و اعلام کرده که در برخی بخش‌ها هر پرستار مسئول مراقبت از ۱۰ تا ۱۲ بیمار است؛ نسبتی که به‌طور مستقیم بر کیفیت خدمات و ایمنی بیماران اثر می‌گذارد. به گفته او، پرستاران به‌طور متوسط حدود ۸۰ ساعت اضافه‌کاری در ماه دارند و در بسیاری موارد، این اضافه‌کاری‌ها جنبه اجباری پیدا کرده است. این درحالی است که خدمات سلامت بدون وقفه ادامه دارد، اما این استمرار، به قیمت فرسودگی جسمی

در ۷ بند آماده و تقدیم رئیس‌جمهور شد. در صورت اجرای تدریجی این بندها، بخش مهمی از مشکلات بنیادی حوزه پرستاری مرتفع خواهد شد.» خبر دیگر او، نهایی‌شدن تعطیلی روزهای پنج‌شنبه برای پرستاران بود؛ به گفته او این درخواست نهایی نشد، اما بخشی از مطالبات جدی حوزه پرستاری است و وزارت بهداشت کاملاً با آن موافق است: «رئیس کمیسیون بهداشت و درمان مجلس، برای پیگیری این موضوع مکاتبه کرده است. اگر چه برخی موانع قانونی از سوی وزارت کشور مطرح شده، اما وزیر بهداشت و دیگر مسئولان معتقدند که باید این حق به پرستاران داده شود و ما نیز پیگیری‌های خود را ادامه می‌دهیم.»

▼ تشکیل کارگروه ویژه برای پرستاران

علاوه بر پزشک‌بان، در همایش روز پرستار که صبح روز گذشته در مرکز همایش‌های بین‌المللی صداوسیما برگزار شد، محمدرضا ظفرقندی، وزیر بهداشت هم از اقدامات انجام‌شده در سال گذشته در حوزه پرستاری گفت و توضیح داد: «با دستور رئیس‌جمهور کارگروهی برای حل مشکلات جامعه پرستاری تشکیل شد که جلسات متعدد برگزار و تصمیمات خوبی برای آینده اتخاذ شد. یکی از مسائل مهم، موضوع اضافه‌کاری پرستاران بود که در دولت بررسی و افزایش یافت. اگر چه هنوز کامل نیست، اما گامی رو به جلو محسوب می‌شود.» او درباره معوقات و پرداخت کارانه پرستاران توضیح داد: «پرداخت معوقات به‌دلیل مشکلات بیمه‌ها و فرآیند طولانی تصویب اوراق، دیر انجام می‌شود، اما خوشبختانه مصوبه سران سه قوه تصویب شده و پرداخت‌ها در مسیر انجام است. اکنون بخشی از این معوقات جبران شده و امیدواریم در ماه‌های آینده تکمیل شود.»

وزیر بهداشت تأکید کرد که پرستاران، ستون اصلی نظام سلامت و نماد واقعی صبر، ایثار و مسئولیت‌پذیری در ایران هستند و حمایت مستمر ما وظیفه‌ای ملی است. او همچنین اعلام کرد که مجوز استخدام ۲۷ هزارنفر دریافت شده است که حدود نیمی از آن‌ها به پرستاری اختصاص دارد: «طبق قانون ارتقای بهره‌وری، ظرفیت پرستاری در مراکز شبانه‌روزی افزایش یافته و در سال گذشته حدود ۳۰۰ مجوز استخدام صادر شده است که می‌تواند به تقویت نیروی پرستاری کمک کند.» ظفرقندی با تأکید بر اینکه

محمدرضا ظفرقندی
وزیر بهداشت:

پرداخت معوقات به‌دلیل مشکلات بیمه‌ها و فرآیند طولانی تصویب اوراق، دیر انجام می‌شود، اما خوشبختانه مصوبه سران سه قوه تصویب شده و پرداخت‌ها در مسیر انجام است. اکنون بخشی از این معوقات جبران شده و امیدواریم در ماه‌های آینده تکمیل شود

گروه جامعه: معیشت پرستاران همچنان در شرایط بحرانی است؛ این محور گفته‌های روز گذشته مسئولان حوزه پرستاری و رئیس‌جمهوری در مراسم روز پرستار بود؛ تأکیدی که نشان می‌دهد مطالبات این گروه صنفی پس از سال‌ها پیگیری همچنان برآورده نشده است و مدت‌هاست کمبود نیرو و اضافه‌کار اجباری هم کار را برای این گروه سخت‌تر کرده است. یکی از مهم‌ترین این گفته‌ها مربوط به سخنان رئیس‌جمهور درباره رقم اضافه‌کار پرستاران و ارتباط آن با کسری بودجه کشور بود که تأکید کرد، اصلاح این شاخص در حقوق پرستاران نیازمند کاهش کسری بودجه است. براساس آمارهای سازمان نظام پرستاری کشور، پرستاران شاغل در نظام سلامت کشور ۱۶۰ هزار نفر هستند که شامل ۱۲۰ هزار پرستار در بخش دولتی و ۴۰ هزار پرستار در بخش خصوصی است.

▼ تداوم مصایب معیشتی برای پرستاران

براساس نتایج سرشماری‌ها و برآوردها، برآورد می‌شود که حدود ۱۶۰ هزار پرستار در تمام سطوح نظام سلامت مشغول فعالیت هستند و با حساب گروه‌های پرستاری، یعنی اتاق عمل، هوشبری و فوریت‌های پزشکی، تعداد آنها به ۲۰۰ هزار نفر می‌رسد. در حال حاضر سازمان نظام پرستاری حدود ۲۹۰ هزار عضو دارد؛ این احتمال وجود دارد که ۹۰ هزار نفر از این افراد در بخش‌های دیگر مشغول به فعالیت باشند یا بازنشسته شده‌اند. جمعیتی که سال‌هاست مانند بسیاری از صاحبان مشاغل در ایران با مصائب معیشتی متعددی دست‌وپنجه نرم می‌کنند.

هم‌زمان با پزشک‌بان، گفته‌های رئیس سازمان نظام پرستاری از دو تریبون جداگانه بر مسئله معیشتی پرستاران متمرکز بود. احمد نجاتیان، در مراسم روز پرستار در مرکز همایش‌های بین‌المللی صداوسیما گفت: «از ابتدای دولت چهاردهم، با همکاری نزدیک وزیر بهداشت، معاونت پرستاری و سایر معاونت‌ها، موضوعات مربوط به پرستاران را در دو سطح کوتاه‌مدت و بلندمدت پیگیری کردیم. طی سال گذشته بخشی از معوقات کاهش یافت و اضافه‌کارها ساماندهی شد. نجاتیان با اشاره به تشکیل کارگروه ویژه در وزارت بهداشت به درخواست سازمان نظام پرستاری تأکید کرد: با دستور رئیس‌جمهور، کارگروهی تخصصی شکل گرفت و پس از یک‌سال پیگیری، پیشنهادات این کارگروه

دانش‌آموزان مهاجر در پیچ‌وخم ثبت‌نام مدرسه

محمدرضا زهرایی

پژوهشگر مسائل اجتماعی

حق تحصیل یکی از حقوق اساسی هر کودکی است. بعضاً آنچه در مصاحبه برخی مسئولین دیده می‌شود، این است که تحصیل کودکان را به‌عنوان یک خدمت درک کرده‌اند، نه یک حق. اولین قدم، باید با صدای بلند و رسا به‌وسیله رسانه‌های مستقل، حق بودن تحصیل را به‌عنوان حق کودک تثبیت کرد. با وجود گذشت یک‌ماه از آغاز سال تحصیلی همچنان بخش زیادی از دانش‌آموزان مهاجر غیرایرانی حتی دارای مدارک قانونی از حق تحصیل محروم مانده‌اند. علت اصلی این محرومیت از تحصیل، دستورالعمل‌های خلاف قانون مرکز امور اتباع و مهاجرین وزارت کشور است که بخشی از کودکان را از تحصیل محروم می‌کند. دستورالعمل مورخ ۱۳۹۴/۲/۱۷، بخش زیادی را محروم از این حق کرده است و دستورالعمل مورخ ۱۴۰۴/۶/۲۵، بار دیگر بخشی از دارندگان مدارک قانونی را نیز از این حق محروم می‌کند. محروم کردن دانش‌آموزان خانواده‌های دارای دفترچه اقامت صادرشده از پلیس گزرنامه و مهاجرت، بدعتی غیرقابل جبران است، زیرا طبق قانون مرجع قانونی صدور اقامت پلیس در نظر گرفته شده است.

در تاریخ ۱۴۰۴/۷/۲۸، معاون امور زنان و خانواده ریاست‌جمهوری، از بخشنامه دولت درباره ثبت‌نام دانش‌آموزان فاقد مدارک هویتی خبر دادند. با پیگیری‌های انجام‌شده از برخی اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی، بخشنامه مورد نظر خانم دکتر بهروز آذر، مربوط به بحث مطرح‌شده در جلسه مورخ ۲۲ مهرماه ۱۴۰۴ این شورا است. ولی تا تاریخ چهارم آبان‌ماه ۱۴۰۴، هنوز این بخشنامه یا نتیجه جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی با دستور رئیس‌جمهور به دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط، ازجمله وزارت آموزش و پرورش، ابلاغ نشده است. انتظار می‌رود دبیر محترم شورای عالی انقلاب فرهنگی یا دیگر اعضای شورا که دغدغه اجرای قانون و استیفای حقوق کودکان را دارند، درباره این مطالبه بحق شفاف‌سازی کنند.

با این وصف، ریاست مرکز امور اتباع و مهاجرین خارجی وزارت کشور در مصاحبه روز شنبه ۱۴۰۴/۸/۳، بار دیگر از عدم ثبت‌نام بخشی از دانش‌آموزان مهاجر خبر دادند و گفتند که دستورالعمل اخیر شامل همه اتباع غیرمجاز نمی‌شود. این اظهارنظر با مصاحبه خانم دکتر بهروز آذر در تعارض است و بخش دیگری از دانش‌آموزان اتباع را منع تحصیل می‌کند. بنابراین لازم است ریاست محترم‌جمهور و دبیرخانه شورای عالی انقلاب، با انتشار متن مصوبه به ابهامات موجود خاتمه دهند. باید خاطر‌نشان کرد که حتی دستورالعمل‌های گذشته مرکز امور اتباع و مهاجرین خارجی وزارت کشور درباره اتباع قانونی هم به‌علت سوءمدیریت در ارائه معرفی‌نامه به دانش‌آموزان با مشکلات زیادی در اجرا روبه‌رو بوده است و درنهایت بخشی از همان دانش‌آموزان نیز از تحصیل بازمانده‌اند.

براساس بند (ت) ماده ۶ قانون حمایت از حقوق اطفال و نوجوانان مصوب سال ۱۳۹۹، وزارت کشور مکلف است با همکاری سایر دستگاه‌های مسئول، نسبت به شناسایی اطفال و نوجوانان فاقد اسناد هویتی - اعم از ایرانی و غیرایرانی - اقدام کرده و آنان را حسب مورد به نهادهای حمایتی، آموزشی، درمانی یا قضایی معرفی کند. در همین راستا این قانون، وزارت کشور را موظف می‌داند که از طریق سازمان ثبت احوال کشور و با همکاری سایر نهادهای هرساله حداقل سه‌ماه پیش از آغاز سال تحصیلی، اسامی و نشانی اطفال ایرانی و غیرایرانی واجدسن تحصیل را به تفکیک مناطق، به وزارت آموزش و پرورش اعلام کند تا زمینه ثبت‌نام و آموزش آنان فراهم شود. این قانون، مجازات‌هایی برای مسئولان دستگاه‌هایی که از اجرای تکالیف امتناع کنند یا موجب منع تحصیل شوند در نظر گرفته است. طبق گزارش‌های رسیده، مرجع ملی حقوق کودک گزارش‌های متعددی از بازماندگی و منع تحصیل دریافت کرده است. ماده ۳۱ این قانون تصریح دارد که تمام جرائم موضوع این قانون، جنبه عمومی داشته و بدون نیاز به شکایت خصوصی قابل تعقیب است. بنابراین داشتن محترم کشور تکلیف دارد که در جهت استیفای حقوق عامه مخصوصاً همه کودکان از ابزارهای قانونی برای توقف منع تحصیل کودکان استفاده کند. ابلاغ سریع این مصوبه و اجرای دقیق مفاد قانون حمایت از حقوق اطفال و نوجوانان در راستای فرمان تاریخی مقام معظم رهبری در دفاع از حق تحصیل کودکان، می‌تواند گامی مهم در جهت عدالت آموزشی و دفاع از قانونمندی باشد.